

# Spis treści

|                                                            |   |
|------------------------------------------------------------|---|
| Wstęp: O trudach poznania, pisania, nazwania i zbadania... | 7 |
|------------------------------------------------------------|---|

|                                                                                                     |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Rozdział 1: Zgorzelec, Gubin, Słubice – od miast przygranicza do miast pogranicza</b>            | 25 |
| 1.1. Siedem dekad rozwoju miast przygranicznych                                                     | 25 |
| 1.2. Charakterystyka miast podzielonych/przygranicznych po przełomie lat 90. – wybrane aspekty      | 43 |
| 1.3. Integracja Zgorzelca i Görlitz, Gubina i Guben, Słubic i Frankfurtu                            | 56 |
| 1.3.1. Formalne współdziałanie miast podzielonych                                                   | 56 |
| 1.3.2. Euroregion i euromiasto jako ramy instytucjonalnej współpracy miast podzielonych             | 60 |
| 1.3.3. Współpraca Zgorzelca i Görlitz, Gubina i Guben oraz Słubic i Frankfurtu po przełomie lat 90. | 62 |

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział 2: Teoretyczne ramy dla opowieści o mieście podzielonym</b>                          | 73  |
| 2.1. Pograniczność miast podzielonych                                                            | 73  |
| 2.1.1. Terytorialny wymiar pogranicza. Od usytuowania do deterytorializacji i reterytorializacji | 74  |
| 2.1.2. Pogranicze a granica(e)                                                                   | 79  |
| 2.1.3. Pogranicze a kontakt społeczno-kulturowy                                                  | 83  |
| 2.1.4. Pogranicze a miasta podzielone na zachodniej granicy Polski                               | 88  |
| 2.2. Granice na pograniczu                                                                       | 91  |
| 2.2.1. Granica a terytorium                                                                      | 91  |
| 2.2.2. Granica a kontakt społeczno-kulturowy                                                     | 95  |
| 2.2.3. „Swoi”, „inni”, „obcy”                                                                    | 97  |
| 2.2.4. Sąsiedztwo narodowe na pograniczu                                                         | 102 |

|                                                                                                               |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <b>Rozdział 3: Mikrokosmos miast podzielonych w oczach ich mieszkańców. Wyniki badań empirycznych</b>         | 109     |
| 3.1. Ocena pogranicznego położenia miast podzielonych                                                         | 109     |
| 3.1.1. Graniczne położenie                                                                                    | 109     |
| 3.1.2. Zalety i wady miast podzielonych                                                                       | 114     |
| 3.1.3. Mieszkanie za granicą                                                                                  | 121     |
| 3.2. Postrzeganie współpracy instytucjonalnej miast podzielonych przez mieszkańców Zgorzelca, Gubina i Słubic | 124     |
| 3.2.1. Inicjatywy realizowane w ramach współpracy transgranicznej                                             | 124     |
| 3.2.2. (A)symetryczność partnerów i beneficjentów współpracy transgranicznej                                  | 131     |
| 3.2.3 Przyszłość miast podzielonych                                                                           | 136     |
| 3.3. Mieszkańcy polskich części miast podzielonych u sąsiadów zza rzeki                                       | 141     |
| 3.3.1. Rozmiary praktyk transgranicznych                                                                      | 141     |
| 3.3.2. Aktorzy praktyk transgranicznych                                                                       | 143     |
| 3.2.3. Odwiedziny za rzeką                                                                                    | 151     |
| 3.4. Mieszkańcy polskich części miast podzielonych o niemieckich sąsiadach                                    | 172     |
| 3.4.1. Wizerunek niemieckiego sąsiada                                                                         | 172     |
| 3.4.2. Role społeczne dostępne niemieckim sąsiadom                                                            | 183     |
| 3.4.3. Relacje pomiędzy mieszkańcami miast podzielonych                                                       | 192     |
| <br>Zakończenie                                                                                               | <br>205 |
| <br>Aneks I                                                                                                   | <br>213 |
| Aneks II                                                                                                      | 227     |
| <br>Bibliografia                                                                                              | <br>249 |
| <br>Spis tabel i wykresów                                                                                     | <br>263 |
| Rozdziały 1–3                                                                                                 | 263     |
| Aneks II                                                                                                      | 267     |
| <br>Indeks nazwisk                                                                                            | <br>269 |
| <br>Zusammenfassung                                                                                           | <br>273 |